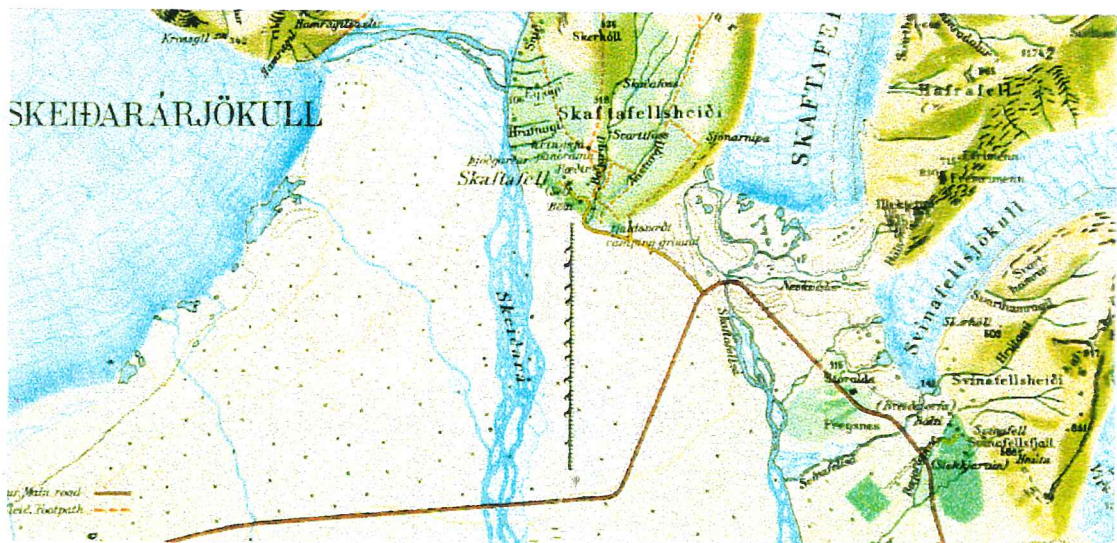

Rafmagnsveitur ríkisins
Orkuráð

SKAFTAFELL OG NÁGRENNI

Forathugun um jarðhitaveitu

FJARHITUN HF
VERKFRÆÐISTOFA
Apríl 1998
Nr. 020/KÓJ

Rafmagnsveitur ríkisins
Orkuráð

SKAFTAFELL OG NÁGRENNI
Forathugun um jarðhitaveitu

FJARHITUN HF
VERKFRÆÐISTOFA
Apríl 1998
Nr. 020/KÓJ

Efnisyfirlit	Bls
1. Inngangur	1
2. Afl- orku- og vatnspörf	2
3. Borhola og virkjun	3
4. Dreifikerfi	4
5. Stofnkostnaður	5
6. Rekstrarkostnaður	6
7. Niðurstöður	7

Teikning: yfirlitskort

1. Inngangur

Í júní 1997 var gerður samningur milli Rafmagnsveitna ríkisins og Fjarhitunar hf., um að verkfræðistofan gerði yfirlitsáætlun um kostnað við að hita með jarðhita byggð í Nesjum og Höfn í Hornafirði, Seyðisfjörð og Skaftafell.

Með samningnum eru tvö fylgisskjöl:

- A) Forsendur við gerð yfirlitsáætlana um kostnað við að hita með jarðhita (1997 02 24 JB, frá Orkuráði).
- B) Yfirlitsáætlun um kostnað við að hita með jarðhita á “köldum” svæðum (1997 02 24 JB, frá Orkuráði).

Í þessum fylgisskjölum eru gefnar forskriftir fyrir hvernig á að reikna stofnkostnað og hitunarkostnað á orkueiningu. Til dæmis á að reikna inn í stofnkostnað kostnað notenda við að skipta úr þilofnahitun í vatnshitun. Tekið er fram hvaða efni á að nota í veitukerfið, með hvaða vöxtum og afskriftartíma á að reikna og hvernig áætla skal orkunotkun. Forathugun þessi fjallar um jarðhitaveitu fyrir Skaftafell og nágrenni og nær til þjónustumiðstöðvarinnar í Skaftafelli, Skaftafellsbæja (Böltu og Hæða), Freysness og Svínafells.

Gert er ráð fyrir að heitt vatn finnist við Skaftafell, um 100 m frá þjónustumiðstöðinni, og að vatnið verði notað í stað raforku.

2. Afl-, orku- og vatnspörf

Í töflu 1 eru upplýsingar um rúmmál, ársnotkun og aflþörf þeirra húsa sem forathugun þessi nær til. Öll húsini eru hituð með rafmagni en í töflunni má sjá hvernig þau eru hituð.

RARIK tók saman orkunotkun húsanna og hvernig þau eru hituð (T =túpa, P =þilofnar) en byggingarfulltrúi Austur-Skaftafellssýslu gaf upp stærðir húsa,

Tafla 1

Rúmmál, ársnotkun og aflþörf húsa

	Rúmmál	Ársnotkun	Aflþörf		Nýtingar tími	Hitunar- aðferð
	m ³	kWh	kW	kWh/m ³ /ár	klst/ári	
Svínafell 1, Suðurbær	653	50.215	20			T
Svínafell	696	30.159	18			Þ
Svínafell, Nýjatún	836	37.477	24			
Alls	2185	117.851	62	54	1900	
Freysnes	1017	54.593	25			T
Freysnes, gistiheimili	4020	164.122	100			
Freysnes, í byggingu	2315	140.000	58			
Freysnes, sumarhús	150	12.000	6			
Freysnes, bensinstöð	318	6.877	8			
Alls	7.820	377.592	191	48	1920	
Skaftafell, verslun	1518	77.781	46			Þ
Skaftafell, þjónusta	526	35.112	16			Þ
Skaftafell, þjónusta	500	34.040	15			Þ
Skaftafell, þjónusta	500	46.165	15			Þ
Alls	3.044	193.098	92	63	2100	
Skaftafell, Bölti	450	40.598	14			T
Skaftafell 2, Hæðir	560	32.021	17			T
Alls	1010	72.619	31	72	2340	
<i>Samtals</i>	<i>14.059</i>	<i>761.160</i>	<i>382</i>	<i>55</i>	<i>2000</i>	
<i>Samtals m.v. 78 kWh/m³/ári</i>	<i>14.059</i>	<i>1.096.602</i>		<i>78</i>		

Í töflunni er einnig sýnd meðalorkunotkun á hvern m³ húsnæðis á ári á hverju svæði og fyrir heildina og einnig nýtingartími. Þessar tölur geta verið mjög breytilegar en oft er reiknað með tölunum 78 kWh/m³/ár og 4000-4400 nýtingartímum.

3. Borhola og virkjun

Samkvæmt áætlun frá Orkuráði sem Kristján Sæmundsson jarðfræðingur gerði, var gert ráð fyrir að bora 1000 m djúpa borholu sem gæfi 20 l/s af 80°C heitu vatni.

Gert var ráð fyrir að borholudæla væri á 300 m dýpi. Eins og fram hefur komið í öðrum áætlunum um jarðhitaveitur á köldum stöðum kosta slíkar borholur með virkjun um 35 mkr.

Í Skaftafelli og nágrenni er markaðurinn svo lítill að hann stendur ekki undir slíkum borkostnaði.

Því var leitað til Kristjáns Sæmundssonar og spurt hvort grynri borhola gæti ekki gefið vatn, t.d.

5-10 l/s. Hann taldi það mögulegt og áætlaði að 450 m djúp hola gæfi um 65°C heitt vatn.

Gert er ráð fyrir að bora í grennd við þjónustumiðstöðina í Skaftafelli en pípulögn þaðan að Svínafelli er um 7 km löng og því mikil kæling sem kallar á umframrennsli. Alls þarf 5,5 l/s fyrir byggðina.

Áætlað er að nota ódýra borholudælu með sambyggðum mótör sem komið yrði fyrir í 100 m dýpi í holunni. Þetta er mögulegt þar sem vatnshitinn er aðeins 65°C. Rafmagn er á staðnum, 1 fasa sem breyta þarf í 3ja fasa. Borholudælan þarf að afkasta 5,5 l/s við 80 m v.s. þrýsting. Stærð mótörs verður 13 kW.

Vatninu verður dælt í gasskilju og þaðan dælt um dreifikerfið með dælu sem gefur nægan þrýsting hjá fjærsta notanda.

Gert er ráð fyrir litlum borholuskúr.

4. Dreifikerfi

Kostnaðaráætlanir eru miðaðar við að nota annars vegar foreinangraðar stálpípur, þ.e. samskonar pípugetur sem almennt er notuð í hitaveitudreifikerfi. Hins vegar er gert ráð fyrir plastpípum einangruðum með ureþan einangrunarhólkum.

Á lengstum hluta leiðarinnar frá þjónustumiðstöðinni að Freysnesi og Svínafelli mun leiðslan liggja í vegkanti á þjóðvegi 1.

5. Stofnkostnaður

Kostnaðaráætlanir miðast við verðlag í júlí 1997 eða vísitölu byggingarkostnaðar 223,6 stig. Allar kostnaðartölur eru án vsk. Borkostnaður er áætlaður í samráði við Jarðboranir hf. Ekki liggja fyrir nægar upplýsingar um hvaða hús eru hituð með þilofnum. Hér er gert ráð fyrir að 5 meðalstór hús séu með þilofnum auk eins stórs (jafngildi 3ja húsa). Kostnaður við að breyta hitakerfum er áætlaður 8 x 530 þús kr. Alls 4,2 millj. kr.

				Stálrör	Plaströr
Borhola 450 m djúp				5,0 mkr.	5,0 mkr.
Skúr, borholudæla m. mótör á 100 m dýpi				1,4 mkr.	1,4 mkr.
Gasskilja, dæla m mótör, rafmagnsheimtaug				1,6 mkr.	1,6 mkr.
		stál	plast		
Ø 80	5000 m á	kr. 4.200	2.500	21,0	12,5
Ø 65	2100 m á	kr. 3.810	2.100	8,0	4,5
Ø 32	1200 m á	kr. 3.190	1.700	3,8	2,0
Ø 25-32	400 m á	kr. 2.800	1.700	1,1	0,7
Inntök í 14 hús á kr 40.000				0,6	0,6
Ófyrirséð				4,2	2,8
Hönnun og umsjón				<u>4,7</u>	<u>3,1</u>
				51,4 mkr.	34,2 mkr.
Breytingar á hitakerfum húsa				<u>4,2</u>	<u>4,2</u>
				55,6 mkr.	38,4 mkr.

6. Rekstrarkostnaður

Reiknað er með 5,5% vöxtum (til samanburðar fyrir plastpípur 4,0%) og afskriftartíma veitumannvirkja 25 ár, en breytingarkostnaður hitakerfa er afskrifaður á 10 árum. Rafmagnskostnaður er reiknaður samkvæmt taxta B.1 í gjaldskrá RARIK frá 1. apríl 1997.

Eins og fram kemur í töflu 1 er núverandi ársnotkun rafmagns fyrir byggðina sem hér er til athugunar 761.160 kWh. Ef hins vegar væri reiknað með meðalnotkun 78 kWh/m³ á ári yrði ársnotkunin 14.059 m³ x 78 kWh/m³/ár = 1.096.602 kWh/ár

Rekstrarkostnaður	Stállagnir (5,5% vextir)	Plastlagnir (5,5% vextir)	Plastlagnir (4,0% vextir)
Umsjón	0,2	0,2	0,2
Rafmagn	0,3	0,3	0,3
Viðhald 1,6% af 55,6/38,4 mkr	0,9	0,6	0,6
Fjármagnskostnaður hitaveitu, 7,45% (af ^{55,6} / _{38,4})	<u>4,1</u>	<u>2,9</u>	<u>2,5</u> (6,4% af 38,4)
	5,5	4,0	3,6 mkr/ár

Orkuverð

Orkunotkun 761 MWh. $5.500/761 = 7,23$ kr/kWh $4000/761=5,26$ kr/kWh $3600/761=4,73$ kr/kWh
 Orkunotkun 1.097 MWh. $5.500/1.097 = 5,01$ kr/kWh $4.000/1.097=3,65$ kr/kWh $3600/1097=3,28$ kr/kWh

Skaftafellsveita án Svínafells

Ef Svínafelli er sleppt stýttist aðveitan um 2,1 km. Þá duga Ø 65 að Freysnesi (í stað Ø 80). Orkunotkun minnkar um 118 MWh (170 MWh m.v. aukna meðalnotkun í 78 kWh/m³/ár). Stofnkostnaður hitaveitu lækkar um 12,1 mkr (stálpípur) og um 7,9 mkr (plastpípur), og kostnaður breytinga á ofnakerfum minnkar um 0,5 mkr. Vatnspörfin minnkar í 3,5 l/s (ekkert umframvatn).

Rekstrarkostnaður	Stállagnir (5,5% vextir)	Plastlagnir (5,5% vextir)	Plastlagnir (4,0% vextir)
Umsjón	0,2	0,2	0,2
Rafmagn	0,2	0,2	0,2
Viðhald 1,6% af 43,0/30,0 mkr	0,7	0,5	0,5
Fjármagnskostnaður hitaveitu, 7,45% (af ^{43,0} / _{30,0})	<u>3,2</u>	<u>2,2</u>	<u>1,9</u> (6,4% af 30,0)
	4,3	3,1	2,8 mkr/ár

Orkuverð

Orkunotkun 643 MWh $4300/643 = 6,69$ kr/kWh $3100/643=4,82$ kr/kWh $2800/643=4,35$ kr/kWh
 Orkunotkun 927 MWh $4300/927 = 4,64$ kr/kWh $3100/927=3,34$ kr/kWh $2800/927=3,02$ kr/kWh

7. Niðurstöður

Niðurstöður eru settar fram í tveimur töflum, annars vegar miðað við orkunotkun sem nemur 78 kWh/m³/ári (íbúðarhúsnæði), tafla A, og hins vegar miðað við núverandi orkunotkun (tafla B).

A		Stofnkostn hitaveitu og ofna- kerfa mkr.	Heildar- rekstur mkr./ár	Orku- notkun Mwh/ár	Orku- verð kr./kWh	Viðmið.- verð kr./kWh
1	Öll hitaveitan					
2	Hitaveitan án Svínafells					
A	<u>Miðað við 78 kWh/m³/ári:</u> 5,5% vextir					
1.1	<i>Stállagnir</i> Skaftafell (Þjónustumiðstöð, Bölti Hæðir), Freysnes, Svínafell	55,6	5,5	1097	5,01	3,82
1.2	<i>Plastlagnir</i> Skaftafell (Þjónustumiðstöð, Bölti, Hæðir), Freysnes, Svínafell	38,4	4,0	1097	3,65	3,82
	(Án Svínafells)					
2.1	<i>Stállagnir</i> Skaftafell (Þjónustumiðstöð, Bölti, Hæðir), Freysnes	43,0	4,3	927	4,64	3,82
2.2	<i>Plastlagnir</i> Skaftafell (Þjónustumiðstöð, Bölti, Hæðir), Freysnes	30,0	3,1	927	3,34	3,82

B		Stofnkostn hitaveitu og ofna- kerfa mkr.	Heildar- rekstur mkr./ár	Orku- notkun Mwh/ár	Orku- verð kr./kWh	Viðmið.- verð kr./kWh
1	Öll hitaveitan					
2	Hitaveitan án Svínafells					
B	<u>Núverandi orkunotkun</u> 5,5% vextir					
1.1	<i>Stállagnir</i> Skaftafell (Þjónustumiðstöð, Bölti Hæðir), Freysnes, Svínafell	55,6	5,5	761	7,23	3,82
1.2	<i>Plastlagnir</i> Skaftafell (Þjónustumiðstöð, Bölti, Hæðir), Freysnes, Svínafell	38,4	4,0	761	5,26	3,82
	(Án Svínafells)					
2.1	<i>Stállagnir</i> Skaftafell (Þjónustumiðstöð, Bölti, Hæðir), Freysnes	43,0	4,3	643	6,69	3,82
2.2	<i>Plastlagnir</i> Skaftafell (Þjónustumiðstöð, Bölti, Hæðir), Freysnes	30,0	3,1	643	4,82	3,82

Viðmiðunarverð á orku til húshitunar til notenda (3,82 kr/kWh)

Samkvæmt gjaldskrá RARIK nr. 81-0 frá 1. apríl 1997 er orkugjald fyrir rofna daghitun 3,85 kr/kWh auk fastagjalds 14.900 kr/ári. Fyrir hús sem notar um 35.000 kWh/ári jafngildir þetta um 4,30 kr/kWh.

Gerð hefur verið spá um kostnað orku til húshitunar sem byggir á áætlunum Landsvirkjunar um langtímajaðarkostnað orku og samkvæmt spánni er hann 3,26 kr/kWh á sama verðlagi.

Enn fremur hefur verið reiknað út viðmiðunarverð sem byggir í upphafi á núverandi orkuverði Landsvirkjunar og tilkostnaði RARIK, að teknu tilliti til afslátta frá orkufyrirtækjunum en án niðurgreiðslna ríkissjóðs, eða 4,34 kr/kWh. Síðan er reiknað með lækkun verðsins niður í langtímajaðarkostnað, sem er 3,26 kr/kWh, eins og segir hér að framan. Þetta útreiknaða viðmiðunarverð er 3,82 kr/kWh.

Umsögn

- Hitaveita með stálpípum er óhagkvæm, reiknað orkuverð er í öllum tilvikum yfir viðmiðunarverði, 3,82 kr/kWh.
- Hitaveita með plastpípum hagkvæm miðað við orkunotkun sem nemur 78 kWh/m³/ári. Reiknað orkuverð er 3,65 kr/kWh en viðmiðunarverð er 3,82 kr/kWh. Hins vegar er reiknað orkuverð m.v. núverandi notkun. 5,26 kr/kWh, þ.e. töluvert yfir viðmiðunarverði.
- Litlu skiptir, þótt Svínafell verði ekki tekið með, reiknað orkuverð yrði svipað eða heldur lægra. Orkuverð stálpípuveitu yrði um 7% lægra og plastpípuveitu um 8% lægra.

Orkuverð miðað við mismunandi vexti og afskriftartíma:

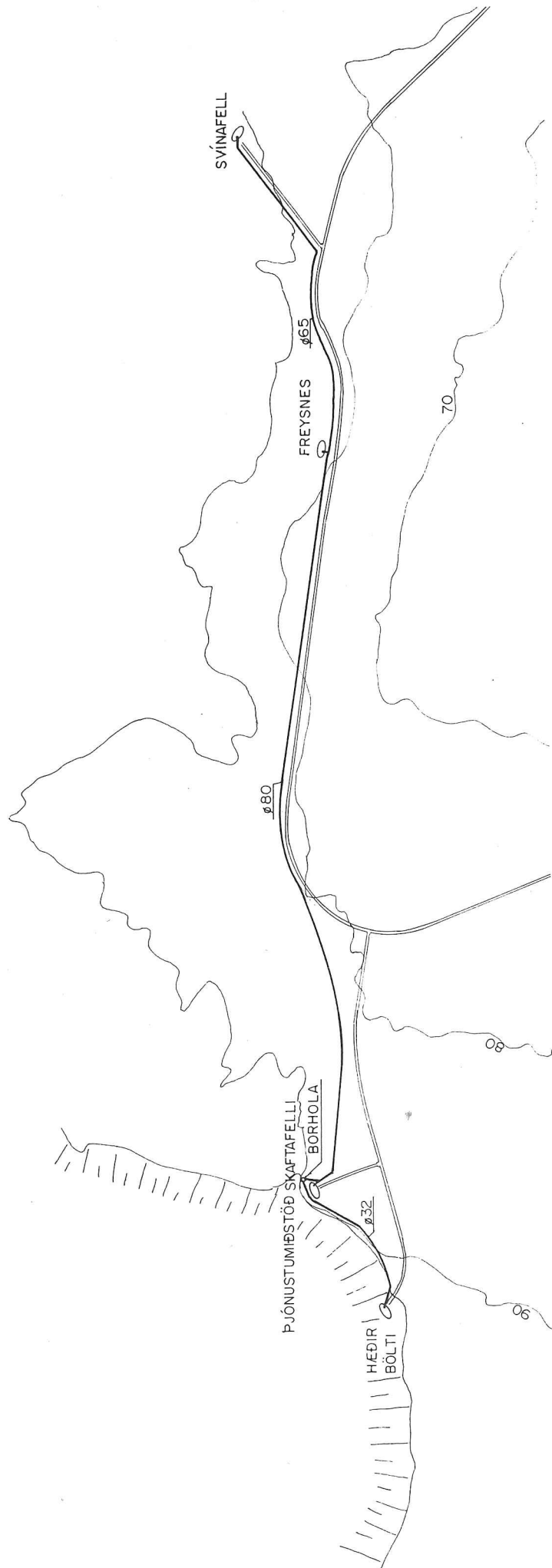
Aðeins tekin orkuverð sem eru um eða undir 4,00 kr/kWh

Plastlagnir og orkunotkun 78 kWh/m³/ári:

Afskriftartími	<u>6,0%</u> kr/kWh	<u>5,5%</u> kr/kWh	<u>4,0%</u> kr/kWh
25 ár	3,74	3,65	3,28
20 ár	4,06	3,93	3,58
25/10 ár	3,96	3,83	3,47
20/10 ár		4,12	3,77
25/5 ár			3,86

Niðurstæða m.v. 5,5% vexti:

Aðeins plastlagnir koma til greina og miðað við 78 kWh/m³/ári og 25 ára afskriftartíma á hitaveitum en 10 ára á breytingarkostnaði ofnakerfa er reiknað orkuverð nánast það sama og viðmiðunarverð, 3,83 sbr 3,82 kr/kWh.

PÍPUSTÆÐIR ERU MIÐAÐAR VIÐ STÁLPIPUR.
 PLASTPIPUR ERU MEÐ ÖÐRUM NEFNISTÆRÐUM
 EN SÖMU FLUTNINGSGGETU.

 FJARHITUN H/F VERKFRÆÐISTOFA ÞORGARTÚNI 17 - 105 REYKJAVÍK Sími 562 8955 - BRÉFSÍMI 562 8950	RARIK ORKURÁÐ Skafafell og nágrenni Forathugun um jarðhita	Reiknað KOJ	Kvartál KOU
	Dags. Apríl '98	Númer 5067-05	